

Gebiedsbeschrijving

Deze wandeling voert je langs een tweetal sprengbeken en langs twee vijvers. Het is een terrein dat sterk door de mens is beïnvloed. Zo'n 150 jaar geleden was het hier nog moeras en heide. Nu is het een parkstrook tussen woonbebouwing en sportvelden. Maar wel met een heel gevarieerde begroeiing.

De twee beken zijn de Kaijersbeek en de Zwaanspreng. In sprengbeken groeien weinig planten. Maar er leven wel heel specifieke waterbeesten, die aangepast zijn aan het koude stromende water. Met name insectenlarven en wormen.

Je merkt het niet tijdens de wandeling, maar er best hoogteverschil. Bij het beginpunt is de NAP-hoogte 18,5 meter en bij de Kaijersdijk maar 15 meter. Let maar op, de wandeling begint hoger dan het water van de Zwaanspreng; bij de Kaijersdijk ligt de Zwaanspreng ruim boven het pad.

Geschiedenis

Rond 1700 bestond de Kaijersbeek al. Die begon oorspronkelijk bij de Nagelpoel, toen een moeras. Later zijn de huidige sprengkoppen aangelegd ten noorden van de Egerlaan. Oorspronkelijk liep de beek vanaf de huidige Oude Beekbergerweg in noordoostelijke richting naar de Keijertsmolen, later verbasterd tot Kaijersmolen. Die molen lag ongeveer waar nu het Shell benzinstation ligt aan de Marchantstraat. De beek stroomde uit in de Griff. Na de aanleg van het Apeldoorns Dierens kanaal (1860-1870) werd het beekwater gebruikt om dat kanaal op diepte te houden. Bij de aanleg van de woonwijk Apeldoorn-Zuid tussen de Oude Beekbergerweg en de Kaijersdijk is de beek in 1959 omgelegd en loopt nu evenwijdig aan de Zwaanspreng.

De Zwaanspreng is aangelegd in 1867 om het kanaal van water te voorzien. De twee sprengkoppen liggen noordelijk en zuidelijk van de Laan van Westenenk. De spreng loopt om het bedrijventpark heen en verder ondergronds langs de Arnhemseweg en buigt naar rechts even voorbij de verkeerslichten.

De twee vijvers waar u langs wandelt, zijn aangelegd om de grondwaterstand te beheersen, zodat de woonbebouwing geen 'natte voeten' krijgt. De vijver halverwege de wandeling ligt daar vanaf rond 1990, toen daar de laatste huizen werden gebouwd. Die andere vijver ligt daar vanaf ongeveer 1960. Het beekwater werd vroeger ook gebruikt voor de forellenkwekerij, die nu niet meer in gebruik is.

IVN Apeldoorn

IVN, Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid, is een vereniging van vrijwilligers die mensen betreft bij hun (groene) leefomgeving, natuur, milieu en landschap. Zo'n 23.000 vrijwilligers zijn actief in 170 lokale afdelingen. Jaarlijks organiseren zij talloze excursies, cursussen, wandelingen en opleidingen. Door de laagdrempelige en educatieve activiteiten maakt een groot aantal mensen kennis met de natuur.

IVN Apeldoorn organiseert activiteiten als excursies, fietstochten, cursussen, lezingen, landschapsonderhoud en voor jong en oud. Voor mensen die zelf op pad willen in de natuur, zijn er wandel- en fietsroutes gratis te downloaden.

Meer informatie op www.ivn-apeldoorn.nl

Volg [ivn.apeldoorn](https://www.facebook.com/ivn.apeldoorn) ook op

IVN Apeldoorn steunen?

Steun het werk van IVN Apeldoorn door lid of vriend te worden. Voor een vriendenprijs van € 12 per jaar ontvangt u vier keer per jaar het afdelingsblad Groenvoer en de maandelijkse digitale Nieuwsbrief. Blijf zo op de hoogte van onze activiteiten in ons werkgebied, de gemeenten Apeldoorn, Voorst en Epe. Meer informatie en aanmelden via lidworden.ivn-apeldoorn.nl

Ommetjes

Ommetjes zijn korte routes die je uitnodigen in je eigen woon- of werkomgeving op pad te gaan. Er zijn tal van ommetjes in en rond Apeldoorn beschikbaar, ook speciaal voor kinderen en hun (groot)ouders. Download de ommetjes gratis via de website ommetjes.ivn-apeldoorn.nl

Ommetje Dubbelbeek Tussen twee sprengbeken

Het begin- en eindpunt: Arnhemseweg, bij de verkeerslichten, hoek Dubbelbeek

Lengte: circa 3 km

GPS: 52.184665, 5.962213

Iedereen doet het op z'n tijd... een ommetje maken. Lekker een frisse neus halen met (klein)kinderen, de hond of gezellig bijkletsen met kennissen. Wandelen in het groen ontspant en is goed voor lijf en leden. IVN Apeldoorn deelt graag leuke en leerzame natuurweetjes met u. Wandel dit ommetje en ontdek de twee sprengbeken.

IVN streeft naar een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu en landschap

Ommetje Dubbelbeek

Tussen twee sprengbeken

Langs de Arnhemseweg een klein stukje richting centrum lopen. Voorbij het stenen muurtje begint rechts een voetpad langs de Zwaanspreng; daar ingaan. De

bosstrook waar u doorheen loopt is erg gevarieerd van samenstelling. Er groeien onder meer eiken, beuken, berken, lijsterbes en hulst en buitenlandse soorten als Amerikaanse eik en Amerikaanse vogelkers. Die laatste wordt ook wel bospest genoemd. Er is veel ondergroei, zoals braam, klein springzaad, nagelkruid, koekoeksbloem en diverse varens. Het pad is een geliefd uitlaatgebied voor honden, dus let op bij het wandelen.

Direct bij het begin van het pad groeit vingerhoedskruid, een typische bosplant, die ook veel in tuinen wordt aangeplant. Onderweg komt u een paar bruggetjes tegen. De grootste gaat met een hoge boog over de sprengen en het pad heen. Deze brug wordt om zijn vorm de Dromedaris genoemd. Even voorbij die brug groeit links langs de beek de varen dubbelloof. Deze varen heeft twee soorten bladeren: de platliggende bladeren zijn de 'gewone' bladeren, de rechtopstaande bladeren zijn vruchtbaar en verspreiden de sporen. Zoals misschien bekend krijgen varens geen bloemen, maar vermenigvuldigen ze zich met sporen.

Aan het eind van dit pad verharde weg, Oude

Beekbergerweg, recht oversteken. Opmerkelijk is hier een flink hoogteverschil tussen de beide beken. Onder de weg is een waterval in de Kaijersbeek, links. De Zwaanspreng, rechts, loopt op hoogte tussen de dijkjes (opgeleid) door tot een waterval aan het einde. De bomen in dit stuk zijn vooral beuken met als gevolg dat er ook wat minder ondergroei is.

Bij de vijver linksaf, voor de vijver langs. Zie hoe verschillend de begroeiing is hier langs de vijver. Er groeien klokjes en cichorei. Ook in de vijver zijn planten te zien, zoals de waterlelie. Het water in de vijver is grondwater. Daar zit ook leem in, waardoor het een grijzige tint heeft.

Ga rechtsaf de brug over. Op de brug kan je kijken, of er ook vissen in het water te zien zijn. Want er zit vis!

Over de brug weer rechtsaf, langs de huizen tot huis nr. 26. Steek rechts het fietspad over, omhoog naar de sprengen.

Bij het voetpad langs de sprengen weer linksaf. Even verderop zijn er opeens geen hoge bomen meer langs het pad. De begroeiing wordt hier bewust kort gehouden in verband met de hoogspanningsleidingen die er boven lopen. Doordat hier meer licht op de bodem komt, is de begroeiing hier weer anders.

Sprengen en grondwater

De Veluwe lijkt een droog gebied, maar er valt erg veel neerslag. Heel veel van die regen zakt gewoon de bodem in. Als er steeds meer regenwater bij komt, moet dat er ook weer uit. Dat gebeurde vroeger aan de rand van de Veluwe, waar veel drassige, moerassige gebieden waren.

Denk maar aan het Beekbergerwoud en de Nagelpoel. Via beekjes kwam dat water uiteindelijk in de IJssel terecht. Dat stromende water is de mens gaan gebruiken om watermolens te bouwen. Later heeft men, om meer molens te kunnen bouwen, speciale waterloopjes aangelegd: de sprengen.

Sinds stoom en elektriciteit de waterkracht overbodig maakten, werden de sprengen steeds minder onderhouden. Dat onderhoud gebeurt nu wel, door het Waterschap Vallei en Veluwe. Naast de afvoer van sprengenwater wordt er ook veel water gewonnen voor drinkwater en industriewater. Daardoor is de grondwaterstand op de Veluwe en aan de rand van de Veluwe flink lager geworden.

Zwaanspreng

Hier is onder meer het wilgenroosje te vinden, een plant die ook veel groeit op kapvlakten. Een eindje verder is weer een bruggetje. Voetgangers en fietsers kunnen over deze brug vanuit de woonwijk naar het sportveld.

In voorjaar en vroege zomer zijn hier veel zangvogels te horen. Niet alleen merel en zanglijster, maar ook zwartkop, tjiftjaf, vink en verschillende mezensoorten. Links van het pad staan de schuttingen van huizen, op sommige plaatsen begroeid met klimop. Daarin broedt vaak de winterkoning. Even verderop zijn rechts de restanten te zien van een forellenkwekerij die ook als visvijver werd gebruikt. Sinds een paar jaar staat het terrein leeg.

Aan de linkerkant is een andere vijver. Ook dit is een grondwater vijver. Maar hier is het water behoorlijk voedselrijk. Dat komt waarschijnlijk door bladeren en andere plantendelen die in de vijver zijn gevallen en daar verteerd zijn.

Dit is het verste punt van de wandeling, bij de Kaijersdijk. Loop nog even om het gebouw heen, daar is de waterval in de Zwaanspreng te zien.

De rest van de route is langs de beek terug naar het beginpunt. Bij de Oude Beekbergerweg zijn er twee paadjes. Neem nu het smalle paadje rechts van beide beken. Vlak bij de Dromedaris groeit recht het groot heksenkruid, dat bloeit van mei tot juli. Een plant, die in onze streek niet veel voor komt. Het is familie van de teunisbloem. Om de plant te zien, de brug op gaan en rechts van de rechter spreng kijken.

Het pad buigt even voorbij een bruggetje naar rechts en komt uit op de Strausslaan, vlak voor de Arnhemseweg. Ga op de Arnhemseweg linksaf, weer terug naar het beginpunt.